

Raamwerk afspraak

①

• NL $\Rightarrow$ KGG, INW

provincie Groningen
Overijssel

zuid Holland

• Nobian

• 12 dec 2022 $\Rightarrow$ Expression of principles $\Rightarrow$ Framework voor samenwerking.
 $\hookrightarrow$ Joint letter of intent $\Rightarrow$ advisory committee (concept)

• 16 juni 2023 $\Rightarrow$ positief advies + bevoegingen/aanbevelingen

$\hookrightarrow$ 21 Nov 2023 $\Rightarrow$ Joint letter of intent getekend: 5 projecten over de NOx en CO₂ te reduceren + minder aardgas in Delfzijl/Heygelot + minder elektriciteit in Rotterdam + ondergrondse opslag (caverns) in Noord NL.

• Provincie Groningen tekende toen niet. 15/11/2023 brief aan ETK.

- productiewijziging in Delfzijl zal consequenties hebben voor hele cluster Chemie Park Delfzijl als het gaat om stoomvoorziening (moet betrouwbaar blijven).

- in zuidwending wil Nobian 4 zoutcavernes geschikt maken voor waterstofgas. Maar "met de eenzijdige gevolgen van de gaswinning in ons achterhoofd kijken onze inwoners en wij als provincie extra voorzichtig naar mijnbouwactiviteiten. Elke ontwikkeling beoordelen langs de meetmaat van objectieve en subjectieve veiligheid.

- wil een regime voor alle schadeloosdigen.

- positieve grondhouding maar niet ondersteunen want expliciete ondersteuning niet te verenigen met blijvende kritische opstelling.

• dit project is geen onderdeel maar van de afspraken. Maar er is wel een gedaan op het dossier.

- Nobian gesprek met de omgevings + autoriteiten rondom vergunning.

- vergunningaanvraag om door te gaan met zoutwinning.

- vergunningplan: welstand + risico's.

- Rijk $\Rightarrow$ geld voor omgevingsdienst (expertpool).

- Nobian $\Rightarrow$ integrale future proof plan clause park Delfzijl.

- Ten net bezig met transport capaciteit.

- Nobian investeringsbesluit voor 2 projecten.

Nobian: • EU largest producer of high-purity vacuum salt @ a quality level required for strategic chemical & industrial production + EU leader in the production of essential chemicals.

↳ no dig near PVC, aluminium, paper, insulation materials, windmill blades, medicines.

- a chief NL, DE, DK.
- wil klimaat neutraal zijn in 2040.
- energy intensive → substantial amounts of steam natural gas + elektriciteit.
- heeft een elektriciteit centrale (Delesto 2) met geen link met eigen productieprocessen. 100 MW elektriciteit + 300 t eu/vuur Stoom. start/stop locatie.

JLOI: 5 projecten: 600 ktou CO₂/jr + iets meer dan 440 ton NaOH/jaar in 2030.

→ mechanical vapour Recompression.

project 1: Delfzijl → elektrificatie zout productie met wp.
ook impact dumping water in waddenzee → 70 MW.
- 1 mln m³ water no dig. → vervangen stoomgedreven.

26 MW plan Fip Q4 2024 → operationeel 2027-2028. (70-75% efficiënter).
→ niet zoveel problemen met net

project 2: Hengelo zelf de. Impact Twente kanaal. 26 MW
→ afhankelijk van uitbreiding 380 kv (Hengelo-oede)
stond gepland op 30 → naar voren gehaald.

project 3: Rotterdam → modernisatie of chlor-alkali productie

project 4: energy storage → Carens toewending (170k hydrogen)

project 5: Smaller energy efficiency measures Delfzijl & Rotterdam.

MVR project: voor beide locaties. Reducert alles en realiseert ook 14 MW gecombineerde e-flex.

524 kt
↳ 100 kt

Financial support

(147 537 383 €)

- Nobian vraagt 147 mln voor MVR (granted 17/12/2024)
(8/11/2024 aangevraagd)
(Nobian doet 495 mln)
- Rotterdam 24,7 mln. (115 mln)
- Delsalto 12,2 mln (27 mln).

↳ project 5. → circular use of brine steam.

⇒ slijkschf ruimte die vrij komt → voor de staat.

Wre doet wat (artikel 4) omtrent HVR:

(3)

- Nobian: - doorgaan met alle vergunningaanvragen
- doorgaan met gesprekken met bedrijven die zelf voor future proof maken stoom, elektriciteit, water.
- In Heugelo: kijken of er oplossingen zijn fidelyk tussen implementatie HVR en netuitbreiding / verduaring (samen met Rijk, TenneT, Provincie D).

- Rijk: - waar mogelijk tijdig vergunningverlening.
 - samenwerking met local authorities.
 - expert pool als ee capacity constraints zijn qua Hk.
 - help met genoeg transport cap naar CTS
 - proberen duurzame elektriciteit meer beschikbaar te maken voor de industrie.

Heugelo → kijken naar de PKiER.

- Provincie Groningen: - zeggen dat tijdlijnen vergunningen worden gehaald.
 - proberen te prioriteren in overlegtafels (CES, energy boards enz).
 - helpen andere bedrijven om hun toekomstige vraag te bepalen.
- Provincie overijssel: - zetten maar ook met analyse van wat er zou gebeuren als WKC dicht zou gaan.

Wre doet wat in Rotterdam.

- ook weer vergunningen / advies local authorities / CES / expert pool.

Artikel 6: Nobian "will use reasonable efforts".

Wat krijgt
NL terug

- continue investing in Dutch product° facilities
- keep one or more registered office in NL (duurzaam)
- keep production at least @ current level
- invest in innova° + knowledge institutions.

- Scope 1 directe uitstoot veroorzaakt door eigen gebouwen / productie gerelateerde act.
- " 2 indirect: door energie die het bedrijf gebruikt / inkoopt.
- " 3 alle andere emissies in het bedrijf waaraan de kopen / gebruikten producten van anderen.

(scope 4: de klant)

SCOPE

- Monitoring → staat in subsidie beschikking. (4)
- Governance: programme committee → KGG, Nobia, Ienw, Groningen, TH, Overijssel, cluster regisseurs NH, Rotterdam/Noordijk, cluster 6.
- Eens per kwartaal: status, voortgang, verschil in meningen.
- per project: ook project committees: met ook RvO en RWS/Ienw.
- Eens per jaar: CEO Nobia + Minister KGG.

Governance.

Force majeure

de derde partij.

- geen vergunning
- te weinig netcapaciteit
- natural disasters.
- large scale decline in EU demand chemical sector
- war.

Bilagen: Subsidie Beschreibung.

"oproep tot voorstellen voor additionele CO₂ reductie middels elektrificatie".

→ reduce 524 Kton $\Rightarrow \geq 40\%$ reduce
waarvan 100 $\rightarrow$ additioneel vóór 2030 ten opzichte
van de gevraagde reduce onder de CO₂ heffing.

HVR (Mechanical Vapor Recompression) → waterdamp die autohtaat bij het aflaten van een verhitte petek op juiste condities gebracht met een mechanische damp compressor.

nu met WKKO. Zijn er 2 → ¹ besteld ² uitgezet

2 elektriciteit (buiten beschouwing).

EU → goedgekeurd omdat het valt binnen de scope van de tijdelijke crisis en transitiekader voor staatssteunmaatregelen ten ondersteuning van de economie na invaas van Oekraïne vooral omdat het geen verschuiving betreft. **Staatssteun**

voorwaarde: dispensatie rechten mogen niet worden overgedragen naar anderen.

- steunintensiteit: max 30%
- uitvoering 36 maanden nadat de afschietende voorwaarden verbonden aan de toekenning in vervulling zijn gegaan.
- ⇒ voltooid en operationeel (uiterlijk 31 dec 2028).

4 31 dec 2018
terusbetalen

- subsidie is ex BTW.
- 23 voorwaarden: niet de wcc als nog aanzetten. Als er een positieve centante waarde $\rightarrow$ 60% ervan mag betalen (n.l.g.).

- verdraging $\Rightarrow$ maandelijke boete van 0,167% van totale subsidie. 246,386 euro per maand. **BOETE** (5)

$\Rightarrow$ minder CO₂ reductie $\Rightarrow$ subsidie naar rato omlaag.

[één uitzondering: het uitblijven van ouderoepelijke vergunningen voor het uitvoeren van het project, alsmede ouderoepelijke verleende winningsplannen voor heiligerlee en zuidwending + haaksbergen + niet beschikbaar zijn van voldoende netwerk transport capaciteit (om op volle capaciteit te kunnen opereren).

2 opscherpende voorwaarden:

- 19/12/2024: rechtsgeeldig ondertekende uitvoeringsovereenkomst
- FiD + goedkeuring aandeelhouder NOSRAU (uiteindelijk 31/12/25)

30 €/ton 185 mln €

Kamerbrief 19/12/2024.

- mededelen "van daar zal ik komen". 185 mln € van het kijk $\rightarrow$ 30 € per vermeden ton CO₂ (projectperiode van 12 jaar).

Kamerbrief 18 maart 2024? (6L) maart 2024.

- industrie belangrijk voor werkgelegenheid in NL. 2022 $\rightarrow$ 847,000 banen. Competitieve voordelen $\Rightarrow$ gunstige ligging (havens), omvangrijke energieinfra, sterke clusters, kennis & kunde.

Uitgangspunt kabinet: "liever groen hier dan grijs elders".

- Naast generieke instrumentarium $\rightarrow$ maatwerk industrie aangekondigd. Grote en complex vraagstukken van grote uitstoten.

- maatwerk: voor reductie wat komt bovenop wat bedrijven volgens de nationale CO₂ heffing moeten reduceren. "bedrijf voor bedrijven die een stage extra willen zetten".

2021 $\Rightarrow$ industrie uitstoot 54 Mt
2030 $\Rightarrow$ moet nog maar 29,1 Mt zijn.

- KEV 2023 $\rightarrow$ PBL $\rightarrow$ doelen industrie zijn haalbaar mits de benodigde randvoorwaarden op orde zijn. "toegang tot infrastructuur, voldoende ruimte, tijdig verkrijgen vergunningen, concurrerende e-prijzen".

- in NL is het investeringsklimaat verslechterd: afschaffing IKC (voor elec) en volumecorrectieregeling. Geen gunstige regeling voor net werk kosten en gebruik groeneth in raffinage processen.

Kosten CCS toegenomen.

- KGG aan het werk $\Rightarrow$ MIEK, CAN, SDE++ budget 11,5 miljard.

maatwerkafpraak: Expression of principles. Joint letter of intent → ⑥
bindende afspraken.

- 20 grootste uitstakeers. Nu richtten op 15 → daarna Avi's, oude NAM. → 15 bedrijven samen 16 Mt Reduche → 12,5 om de nationale CO₂ heffing niet te hoeven betalen + 3,5 via afspraak.

→ 3 nieuwe EOP: Lyondell Basell
BP
Amliquide } in totaal 11

→ tota nieuw plan

→ één Jlo: onderdeel (Nobian)

in totaal 13 Mt.
Maat 224

19/11/2025 → Nobian kan van "zwelle" door met zoutwinning houts-
beigen. Provincie bestuur had beroep lopen tegen 2 verleende vergunningen.
(1: oprichten / inwerking hebben zoutlocaties + verrijken diepte-
boringen 2: aanleg van distributie en transportleiding naar water)
→ in beroep omdat locaties onvoldoende concreet waren. Nobian
kon meer dan 8 locaties aanleggen. Dronk op aanpassing
formulering. okt 2024 → nieuwe vergunning voor bevestigde waarde
nu helder is waar.

**eerste opschieten voor waarde
getoond.**

Kritiek

- Januari → van alle 13 milieuverklaringen slechts één aangezet in
bindende afspraken. Minister wil in gesprek met de CEO's.
volgens bij Johannes de Bat heeft het niet met euwyl te maken
maar **investmentsklimaat**. Infra + vergunning + genoeg duurzame
energie. 2 issues: infra / verg / genoeg
+ schone producten afzet markt. + schone afzet markt.

- in Rotterdam heeft nobian een electrolyser van 180 Mw voor
chloro productie. Staat er sinds jaren 80. Moeder niseen →
18 Mw minder vermogen nodig. zit op GDS van Harenbedst →
breed ruimte. ze bieden nu al 40 Mw aan flex en kunnen
nog 25 Mw bij breiden (ze kunnen de fabriek tegen betaling
teruusschakelen naar 25% van de cap).

Moore quote Geert Jan Krauer (opniestuk). De enige juist (ord
Thurlow zei ooit → "Corporations have no souls to be damned
and no bodies to be kicked" → pas investeren als er een positieve
business case is.

Quote over Corporations

vragen valt over de herkomst budget maatwerkafspraken. (A)

- Hoeveel deukt uit besteden? $\approx$ 1,004.30 beschikbare.
66 mln voor uitvoeringskosten (ook vergoedingen).

(daarnaast nog 222 voor Avi's). Alles uit verduurzaming
industriële perceel klimaatfonds.

$\Rightarrow$ + hele geneieke instrumentarium dus niet mogelijk om op
voorhand met zekerheid de kosten te geven.

- bij de uitwerking wordt er getoetst of andere instrumenten niet
ingezet kunnen worden $\rightarrow$ SDE++, Niki, VEKI.

- Tata: 3 mld nodig. uit welke middelen. onderhandelingen
lopen. Maatwerkafpraak $\rightarrow$ onder voorbehoud van parlementaire goedkeuring.

Geschiedenis:

- Tam vd Lee "je hebt koplopers, klaplopers en moollopers"
"planmatige electrificatie, als een soort militaire operatie.
Dat betekent niet kiezen voor alleen maar maatwerk voor
iedere individueel bedrijf. Nu heeft ieder bedrijf de ruimte
om te bepalen hoe ze de transitie willen doormaken". (Hans Z!
Energy)

OORSPRONG

wegwijzen naar Parijs (van Geest).

- Coördinerende functie Rijk zodat vragen aanbod samen
optrekken bij realisatie nieuwe infrastructuur. Gekoppelde beslis-
momenten + uiteindelijk investeringsbeslissing.

$\hookrightarrow$ HiEK: meerjarenp programma infrastructuur, klimaat en
energie (afspraken Rijk / decentrale overheden + industrie)

$\hookrightarrow$ internationale coördinatie.

$\hookrightarrow$ Programma Infrastructuur Duurzame Industrie.

Kamerbrief antwoord Tiki (16/10/2020) Weber.

- Tiki $\Rightarrow$ proactieve regie van het Rijk draagt bij aan de
versnelling van besluitvorming.

HiEK: keuzes afwegen en afspraken maken over de
hoofd infrastructuur die voor de duurzame clusters nodig
is. $\rightarrow$ welke investeringen.

CES: cluster $\rightarrow$ cluster strategieën $\rightarrow$ safehouse om verzoeken
te geven.

PiDi: faciliteert en coördineert het traject ondersteunt
het versneld realiseren van afspraken in CES.

Niek portfolio aan projecten van nationaal belang.
nut & noodzaak, ruimtelijk traject, business case,
wijze van financiering (wel / geen inbrenging (= ? k)). **Belang** (8)

u Het kabinet onderschrijft de realiteits van Tiki dat voor de transitie vanuit industrie en infrastructuur langjarige afspraken en een integrale en ambitieuze financiële aanpak nodig zijn om de gewenste versnelling en schaalproeven van infrastructuur te realiseren.
↳ Risico dragende financiële inget voor met name grote, technische risicovolle FOAK investeringen waarvan het rendement lange termijn is.

webinar voortgang overleg KA (na rapport van Geest) → 5/02/2021.
John Keekhoven (Kalavada) → "industriebeleid met maatwerk"
Tata steel helpen met duurzame staal maken.

De moke!

8 juli 2021 → laatste dag voor zomer recessie. Henri Boulebal + Pieter Grinwis → meer maatwerk leveren bij het reduceren van de CO₂ uitstoot v.d. industrie → 12 bedrijven die verantwoordelijk zijn voor 20%. Ruime meerderheid. Ambitieuze bindende maatwerkafspraken.
↳ toen had het rijk al met tata een Eop afgesloten.

SDE++ → Niki. Jaarlijkse tender procedure op basis van meest vermeden CO₂ per euro subsidie. Niet op voor hand bepalen welke bedrijf het toegekend kan krijgen.

Bij uitwerking maatwerk eerst: SDE++, Niki, VEKi checken.
Mits niet bereikend → maatwerk subsidie.

brief Adriaanse 2023.

proces voor financiële ondersteuning (brief Adriaanse 20/4/23).

- welke bijdrage aan extra CO₂ reductie / stikstofreductie / verbetering leefomgeving.
- oorendelbare investering
- CAPEX / opex?
- welke generieke instrumenten passen? velstaat het?
- georloofde staatseun (tijdelijke crisis kader).
- extra validatie nodig.
- bijdrage deelname + efficiënt.

NRC artikel 28/11/2024.

NRC → WOO Verzoek. (9)

- NRC → wet open overheid. IenW + EZK. Ruzie over aanpak Yara en Dow Chemicals.
- vorig kabinet ging over 20 bedrijven in gesprek. 3 miljard € gereserveerd.
- primaire verantwoordelijkheid EZK maar ook IenW praat mee over leefomgeving, stikstof en milieu. "IenW moet zich nu echt partner gaan tonen".
- waterstof: EZK wil raffinaderijen verplichten het te gebruiken maar IenW ziet er niet in.

5 grote struikelblokken:

- ontgonnen terrein: intensief samen praten over verdienvermogen en staatsteun → nieuwe vorm van samenwerking.
 - ↳ Yara vraagt of ministerie zeker heeft op miljoenensteun om CO₂ af tevangen. Consultants ingezet tussen → Yara = Bereenschot (Kro): "gaan we in de weerstand of terugdringen".
- ministeries zitten elkaar in de weg: 2022 → EZK alleen over CO₂.
 - EZK: als shell electrolyser bouwt om H₂ in eigen raffin. m te zetten is het prima. IenW wil dat het naar mobiliteit gaat.
 - ammoniak → hub. IenW: veel transport dus onwenselijk.
- stikstof: Dow → nieuwe fabriek → andere stikstof noemen maar wel minder stikstofuitstoot.
 - "gedogen is erg risicovol" → bang voor rechtszaak milieugroep MAB.
- regels, regels, regels: bij: Yara wil CO₂ afvangen maar Brussel komt met groene H₂ afname verplichting.
- gebrek aan resultaten: herfst 2023 slaat het sentiment euw. Ambtenaren concluderen dat bedrijven de boel afkouden.
 - "NL is wat de industrie betreft een filiaal land geworden".

En Tata dan FD Pieter Lalleus "voor tata steel is 2025 een beslissend jaar".
31/12/2024

- 2030: 2 cokes fabrieken + 1 hoogoven vervangen.

Tata?

Arcelor Mittal (crenament) ook verzekerd. eerst meet Brussel 10
komen met een duidelijk staalplan.

- afspraak Tata & niet alleen CO₂ maar ook gezondswinst voor omwonenden.
- slechte staalmarkt + veel groot onduidelijkheid → verslechterende financiële positie. zijn de indische eigenaren bereid om te investeren.
- rupest goedkoop chinees staal + 1/3 → naar automotieve sector (DE).
- omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied: boetes voor overtredingen dreigen met intrekken vergunningen voor 1 van de cokesfabrieken. 27 mld boete dreiging.
- als onderdeel van plan → sluiting van cokesfabriek 2 in 2029. eerder op last van omgevingsdienst → op grond van Europese staatssteun verboden.
- eind maart loopt de CAO af. Salaiseisen 3,5 → 7%.